

ZKUŠENOSTI Z REALIZACE DLOUHODOBÉHO PLÁNU EVVO NA ZŠ OSTOPOVICE

2011—2012

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Tento dokument vznikl v rámci projektu reg. číslo
CZ.1.07/1.1.02/03.0096 Moderním hodnocením školy a žáků
ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice a je financován z Evropského
sociálního fondu a státního rozpočtu v rámci operačního programu
Vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Brno, červen 2012.

OBSAH

1.	Úvod.....	3
2.	Charakteristika školy.....	5
3.	Strategie výchovně vzdělávacího procesu.....	7
4.	Projekt OPVK.....	10
	4.1. Stručně o projektu.....	10
	4.2. Cíle projektu.....	11
	4.3. Cílové skupiny.....	11
	4.4 Metody a formy práce.....	13
	4.5 Hodnocení žáků.....	15
	4.6 Inovace EV (přírodovědné předměty).....	18
5.	Závěr.....	23

1. ÚVOD

Úvodní slovo autorů

Do rukou se vám dostává jeden z výstupů na pomyslnou horu, zvanou „Moderním hodnocením školy ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice“, kterou jsme zdolávali v průběhu dvou školních let od roku března 2011 do června 2012. Tato brožura je nejen jakýmsi shrnutím, zrcadlem prošlého. Dozvíte se základní informace o škole - budově i o tom, co se v ní odehrává. Máte-li tedy chvíli čas, čtěte dále, nebo se alespoň projděte školou a výukou prostřednictvím výběru obrázků z naší pestré školní galerie.

Pedagogové školy

Land Art

Florbalový zápas

Vize Mateřské školy a Základní školy Ostopovice

Příměstská komunitní základní škola, která pružně reaguje na potřeby společnosti. Škola, která poskytuje kvalitní vzdělávání i nabídku volnočasových aktivit dětem, jejich rodičům i občanům. Škola, která své poslání zajišťuje profesionálním přístupem všech zaměstnanců s podporou dobrých pracovních podmínek.

Den Země

2. CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

MŠ a ZŠ se nachází v malé obci v blízkosti krajského města Brna. Mateřská škola má kapacitu 73 žáků. Škola je pro 1. stupeň.

Školní výuka v Ostopovicích má více jak dvoustletou tradici.

Poloha Ostopovic

Budova školy před rekonstrukcí

Rekonstrukce

Školu zřídila tehdejší majitelka troubského panství slečna Marie Cecílie ze Seckenbergů v roce 1796.

V areálu školy se nachází tři budovy.

Po rekonstrukci

Mateřská škola

Ve školce jsou věkově kombinované třídy, což umožňuje systematickou přípravu dětí na školu. Jako nadstandardní aktivity nabízí doplňkové činnosti – edukativně stimulační skupinky, flétna, angličtina, tanečky. Důraz je kladen na kladný přístup k přírodě – rozvoj přírodní zahrady a pobyt v okolí budovy.

Po rekonstrukci

Naše motto:
**„Mateřská škola a Základní
škola Ostopovice
– středem obce“**

Základní škola

Díky nižšímu počtu žáků v ročnících je atmosféra školy rodinná. Mottem školního vzdělávacího programu je „Škola pro život“. Nedílnou součástí výuky jsou proto praktické činnosti, které vedou ke všeobecnému rozvoji žáků s důrazem na vnímání přírody a její ochranu.

Nové učivo žáci objevují tak, aby se je nejen naučili, ale aby je dokázali použít a vnitřně přijmout. Naši obec Ostopovice vnímáme jako velkou učebnu, na které poznáváme základní souvislosti a pravidla.

Do výuky zapojujeme akce, které nás pojí k naší vesnici – vánoční a jarní jarmarky, vynášení Moreny, masopust, přírodověda v přírodě, společné výlety a exkurze, pořádání představení a besídek, péče o místní rybníček Šelše, vzpomínání – historie obce v širších souvislostech. Velký důraz je kladen na spolupráci s rodiči a veřejností při pořádání komunitních akcí pro všechny. I díky kontaktům s mnoha subjekty se naše organizace otevírá a poskytuje nejen vzdělávání žáků, ale slouží jako místo setkávání a vzdělávání pro širokou veřejnost.

3. STRATEGIE VÝCHOVNĚ VZDĚLÁVACÍHO PROCESU

Výchovně vzdělávací proces je soubor všech aktivit, které vedou žáka k osvojení klíčových kompetencí. V rámci našeho ŠVP jsou očekávané výstupy jednotlivých ročníků a předmětů úzce provázány s průřezovými tématy a napojeny na očekávané klíčové kompetence. Výchovně vzdělávací strategie je tak v našem pojetí jakousi spirálou, která vychází z možností žáka v 1. ročníku a postupně se rozvíjí až k cíli na konci 5. ročníku. V rámci ŠVP navazujeme na ŠVP MŠ, který svým zaměřením odpovídá komunitní škole s důrazem na environmentální výchovu. V MŠ je kladem důraz na hry a pohádky, v ZŠ se posouváme od pohádek k vnímání vztahů v rámci našeho životního prostředí.

Strategie vychází z vize školy a naplňuje nastavené cíle. (Blíže viz kapitola 1).

Zážitková výuka

V našem pojetí výuky je kladen důraz na základní a všeobecný rozvoj vědomostí, dovedností a postojů žáků. Vědomosti si tak žák nejen zapamatuje, ale je schopen je využívat v běžném životě. Výuka využívá možnosti dané komunitou, obcí a regionem, je zaměřena na praktické a prožitkové činnosti se zapojením všech smyslů. Jedním z hlavních aspektů je kladení důrazu na pochopení a přijetí nenahraditelné vazby mezi člověkem a jeho životním prostředím. Díky poznávání našeho okolí a fungování vazeb v rodinách, komunitě, obci, odvozuje me fungování státu, kontinentů, světa, vesmíru. Do výuky zapojujeme používání cizího jazyka – angličtiny – jako dorozumivací prostředek za hranicemi naší vlasti.

Moderní technologie

Příjemné prostředí

Škola používá vlastní metodiku metod a forem práce, která specifikuje jednotlivé oblasti a nastavuje jednotný styl práce a hodnocení v organizaci. Žáci i rodiče jsou průběžně s tímto materiálem seznávaní. Metodika strategie a hodnocení je transparentní, zároveň však umožňuje variabilitu s ohledem na možnosti žáků.

V rámci výuky jsou využívány mezipředmětové vazby, čemuž je uzpůsobeno rozdělení úvazků jednotlivým učitelům.

Výchovně vzdělávací proces doplňují materiální možnosti a provází ho moderní architektura budovy, která na žáky působí a tvoří obal celého procesu. Škola dbá na maximální využití vlastního zázemí a možností používání počítačové učebny, venkovní učebny apod. Díky úzké kooperaci jednotlivých vyučujících napříč ročníky probíhá spolupráce žáků a prezentace výsledků práce včetně diskusí a společného učení. Je podporována samostatná práce i práce ve skupinách.

Výuka dle ŠVP

V rámci výuky používáme dramatizaci, názornost, napodobování, reprodukci. Samotní žáci jsou aktivní při vyhledávání informací a vytvářejí si vlastní učební materiály.

Projekt Afrika nevšedníma očima

4. PROJEKT OPVK

4. 1 Stručně o projektu

V květnu 2010 jsme podali žádost na Jihomoravský kraj v rámci operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost (OPVK). Naše žádost „**Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice**“ byla schválena, smlouva podepsána v březnu 2011 a my jsme získali 1 876 241 Kč na realizaci projektu, který se zaměří na zkvalitnění školy a zkvalitnění výuky.

Proč jsme žádali o projekt?

Jedním z palčivých problémů školy je kvalitní nastavení hodnocení zvládnutých kompetencí u jednotlivých žáků. Z tohoto důvodu se škola rozhodla k tvorbě nového modelu hodnocení žáků dle kompetencí respektujícího nové metody výuky a hodnocení žáků. V souvislosti se změnou testování a ověřování vědomostí, dovedností a postojů bude nezbytné navrhnout i změny ve výuce přírodovědných předmětů a úpravu ŠVP.

Školení pedagogů v modelu CAF — Dílny kvality

4. 2 Cíle projektu

Projekt byl orientován na zavedení evaluačního modelu pro celou školu a na detailní rozpracování nového systému testování znalostí žáků, který lépe reflektuje moderní trendy.

Jedním cílem bylo provedení komplexní systematické analýzy školy podle metodiky modelu CAF (nástroj řízení kvality instituce ve veřejném sektoru). Zavedení systému nastartuje dlouhodobý proces hodnocení školy, vytvoření nové strategie a vize školy.

Druhým zásadním cílem bylo provedení detailního rozboru předávání znalostí a ověřování nabytých vědomostí žáků v souvislosti s ŠVP a moderními trendy hodnocení. V návaznosti na moderní metody hodnocení probíhá zkvalitnění výuky přírodovědných a navazujících předmětů.

4. 3 Cílové skupiny

Projekt byl zaměřen především na dvě cílové skupiny – žáci a pedagogové školy.

Žáci se učí provádět sebehodnocení. Vytváří si osobní portfolia, která umožní přijetí osobní odpovědnosti za jejich výsledky, stanoví si vlastní cíle a samostatně hodnotí pokroky v učení. Dochází rovněž k posunu způsobu hodnocení žáků od současného sumativního k formativnímu (časté a interaktivní hodnocení pokroku žáka a úrovně jeho klíčových kompetencí). Žáci se aktivněji zapojují do výuky EVVO na škole, pracují na reálných projektech v rámci Ostopovic a regionu.

Pedagogové byli zapojeni do všech fází projektu. Prošli řadou školení, která je mimo jiné připravila na nastavení modelu CAF a jeho realizaci. Pedagogové pracovali na vytvoření nových tematických plánů přírodovědných předmětů, úpravě ŠVP a tvorbě testů.

Pedagogové připravili inovace, které mají vést k větší spolupráci mezi žákem, učitelem a rodiči. Kromě úpravy ŠVP je nastaven nový systém hodnocení a autoevaluace žáků. Od příštího školního roku bude součástí vysvědčení slovní hodnocení, letos odstartovaly společné schůzky žáků, rodičů a učitelů a zavádění jednotného systému hodnocení. Díky spolupráci se školním psychologem je možné změny průběžně hodnotit a porovnávat.

Třídní schůzky trojlístek

Práce psychologa s žáky

Z finančních prostředků projektu bylo zakoupeno potřebné množství didaktického materiálu (pomůcek): terénní batohy, klíče k určování rostlin a živočichů, mikroskopy, nástěnné obrazy, mapy, obrázkové přírodovědné karty a pomůcky pro žákovské laborování. Práce s pomůckami je pro děti atraktivní, čímž se zvyšuje efektivita výchovně vzdělávacího procesu.

Projekt svým zaměřením zasahuje školu jako organizaci, ovlivňuje rodiče, veřejnost, další organizace v Ostopovicích, partnery, zřizovatele a v neposlední řadě i okolní spolupracující školy.

Práce žáků

4. 4 Metody a formy práce

V rámci projektu Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice se pedagogický sbor shodl na jednotném postupu výuky v rámci školy. Jsou nastaveny společné metody a formy práce, které budou jednotně využívány. Tento postup pedagogie na jednu stranu zavazuje, na druhou je transparentní a tvoří jakousi bázi výchovně vzdělávacího procesu. Pro učitele i žáky jsou postupy čitelné během celých pěti let navštěvování naší školy. Je samozřejmě nutná diference dle možností jednotlivých žáků.

Půda není nuda — akce LIPKA

Terénní výuka

V rámci projektu vznikla **Metodika pro implementaci moderních metod hodnocení v přírodovědných předmětech pro pedagogy na 1. stupni základní školy.**

Zahrnuje již zmíněné metody a formy práce a systém hodnocení a sebehodnocení. Jejím smyslem je integrovat postupy a principy v rámci naší školy. Metodika je doplněním školního vzdělávacího programu a má sloužit jako jasný manuál pro nové i stávající pedagogy školy. Shrnuje veškeré informace, které by měl učitel školy znát a používat v rámci své denní praxe. Můžeme říct, že je jakýmsi informačním zásobníkem, v němž lze snadno a rychle najít pomoc a radu.

Nejčastěji používané a v Metodice popsané metody práce:

- frontální výuka s narativní metodou
- terénní výuka
- projektové vyučování
- tematická výuka a výukové programy v centrech

Řeřichové svačení

V rámci těchto metod využíváme následující formy práce, jež nás vedou k cíli:

- samostatná práce
- skupinová práce
- pozorování
- rozhovor, hovorové hodiny formou „trojlístku“
- ústní zkoušení
- didaktický test
- pracovní listy
- práce s pomůckami
- sešity, žákovské portfolio
- referáty, elektronická prezentace
- metody kritického myšlení
- práce s počítačem
- pokusy
- ročníková práce
- didaktická hra
- dramatizace

4. 5 Hodnocení žáků

Hodnocení přírodovědných předmětů doznalo během projektu zásadních změn. Kromě známkování přistupujeme k hodnocení slovnímu a sebehodnocení. Všechny tři způsoby hodnocení probíhají na základě předem stanovených kritérií a indikátorů, se kterými jsou žáci předem seznámeni.

V rámci hodnocení i sebehodnocení přemýšlíme, podle čeho budeme postupovat. Pedagog si předem musí určit, proč zadává práci a jaký je očekávaný výstup. Tento postup je provázán s naším ŠVP, je kladen důraz na promyšlení očekávaných výstupů jednotlivých předmětů, naplnění klíčových kompetencí a průřezových témat. Tento komplexní pohled na hodnocení je v naší škole prioritou.

Test — Lidské tělo

Podmínky života na zemi

učebnice přírodovědy, 5. roč. Prodos, 11. – 22. str

V průběhu listopadu a prosince jsme probrali informace vztahující se k podmínkám života na zemi.

Úkoly:

1. Žáci byli upozorněni na opakovací písemnou práci z probrané látky. Na začátku práce si mohli opět projít své zápisy a učebnici.
2. Vypracujte infoleták o probrané látce v libovolném rozsahu a na libovolný formát papíru
3. Žáci byli upozorněni na kritéria, podle kterých bude pedagog hodnotit.

Vlastní hodnocení žáka:

co se mi podařilo, líbilo, v čem byla akce zajímavá x nezajímavá
 Já si myslím že jsem se měla udělat ppv. Bylo na rozdíl
 málo času. Když se přehledně je horší než vše ostatní.
 Mělo být sam řeči ně dát informaci, ale jinak jen
 každá je se nedopadlo více.

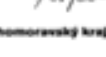
①

Hodnocení pedagoga:

	Super	Normál	Nic moc :(máme problém
Přehlednost, úprava		X	
Množství informací		X	
Grafická úprava – graf, obrázek		X	
Gramatika - chyby		X	
Vlastní přínos - závěr			

OSTROVICE
MS a ZS

A.K.

Kopečková

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Ekosystémy

Pracovní list č.3

Jméno, ročník, datum *Adela Páhalová 4. ročník*

Hodnocení pomocí kritérií: (nejprve vyhodnotí žák, poté učitel)

	Super	Normál	Nic moc : (máme problém
Přehlednost, úprava	X X		
Množství informací	X	X	
Grafická úprava – obrázky, nákresy	X X		
Gramatika - chyby	X X		

Vlastní hodnocení žáka:

co se mi podařilo, líbilo, v čem byla práce zajímavá x nezajímavá, čemu jsem se naučil?, v čem byla práce těžká x lehká?

*líbilo se mi všechno. učilo se mi prac. listy.
nelíbilo se mi nic. bylo by to velice zajímavé
nezajímavé mi nic nepřišlo.*

Společné hodnocení, shrnutí pedagoga a žáka:

Výborná práce, úplná, nemám připomínky

Hodnocení - známka:

1

3/4

Projekt CZ.1.07/1.1.02/03.0096

Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostropovice

4. 6 Inovace EV (přírodovědné předměty)

Školní vzdělávací program

V průběhu školního roku 2011/2012 jsme inovovali školní vzdělávací program z pohledu větší provázanosti klíčových kompetencí, průřezových témat a očekávaných výstupů v rámci jednotlivých období. Největší změny bylo dosaženo v předmětech prvouka, přírodověda a vlastivěda. Tvůrčí týmy na základě očekávaných výstupů RVP stanovovaly výstupy nového ŠVP, ty pak aplikovaly na tematické celky učiva jednotlivých ročníků. Nedílnou součástí nového školního programu je nový **dlouhodobý plán EVVO**, který definuje cíle a strategie. Přílohou plánu je **roční plán aktivit a akcí**, se kterými se na začátku školního roku počítá jako doplněk pochopení ale i testování látky. Vyhýbáme se tak nahodilosti, z každého programu pak vznikají patřičné studijní výstupy od pracovních listů až po články a obrázky do obecního zpravodaje, které hodnotíme stejně jako ostatní žákovské výstupy novým systémem hodnocení.

Výuka v terénu

Půda není nuda - LIPKA

IZS

V rámci rozvoje EVVO jsme navázali spolupráci s experty na moderní metody výuky a hodnocení. Námi připravené materiály jsme tak mohli konzultovat a upravovat. Na škole působil psycholog, který porovnával změny výuky z pohledu rozvoje vnímání a celkové pohody žáků.

V návaznosti na organizování mnoha akcí a exkurzí jsme navázali spolupráci s několika organizacemi, které nám nabídly podporu i v dalších letech (Lipka, Výzkumný ústav včelařský, Kozí farma Doležal, firma van Gansewinkel, MC Ostopovice, Sokol Ostopovice, ČSCH Ostopovice, Klub důchodců Ostopovice a jiné).

Mezi hlavní partnery řadíme i vedení obce Ostopovice, které s námi připravuje akce pro veřejnost a stará se o naši organizaci jako pečlivý zřizovatel. I díky projektu můžeme obci i veřejnosti dokazovat, že malá vesnická škola může být konkurenceschopná velkým městským školám a navíc poskytovat dětem i rodičům nadstandard v podobě komunitních akcí a partnerským vztahům.

Strategický plán & dlouhodobé cíle školy v oblasti EVVO

Cílem naší školy je vychovat jedince, který si uvědomuje své postavení ve společnosti a chápe vzájemné vazby v přírodě, jedná zodpovědně vůči svému životnímu prostředí, hledá cesty k řešení environmentálních problémů a aktivně se účastní ochrany a utváření životního prostředí.

Výuka EVVO dle ŠVP

Dílčí cíle:

- Posílení významu EVVO v činnosti školy
- Pokračovat v principech komunitní školy
- Důraz na výchovně vzdělávací oblast
- Vybavení školy a organizace provozu

Školení pedagogů (LIPKA)

Závěrečná zpráva EVVO - školní rok 2011/2012 (výňatek)

Tento školní rok byl pro oblast EVVO v naší škole velmi bohatý a v mnohém přelomový.

Jedním z hlavních důvodů bylo zapojení do projektů – Moderním hodnocením školy a žáků ke kvalitnější výuce na ZŠ Ostopovice (OPVK) a projekt Sever školám, školy sobě.

Cílem projektu OPVK z pohledu EVVO byla inovace hodnocení výuky a inovace výuky jako výchovně-vzdělávacího procesu.

V rámci inovace hodnocení jsme se zabývali moderní formou, kdy učitel i pedagog hodnotí práci ne na základě tradičního pojetí (jedna chyba stupeň dolů), ale na základě jasných a mnohdy i předem daných kritérií, která jsou závazná pro učitele i žáka. Díky nové formě hodnocení učíme žáka sebehodnocení, hodnotíme slovně i známkami. Tato inovace se zařadila do výuky přírodovědných předmětů. Učíme se tak nově hodnotit nejen písemky, ale i výstupy z projektů, návštěv ekocenter atd.

Projekt žáků v rámci plánu EVVO — Plodný podzim

Afrika nevšedníma očima

Proběhlo mnoho akcí v rámci EVVO financovaných projektem OPVK, díky kterému jsme mohli mnohé exkurze a výlety zaplatit. Je zřejmé, že v příštím roce bude intenzita podobných akcí menší. Vzhledem ke zkušenostem z letošního roku jsme však již schopni vybrat pro žáky jen opravdu dobré akce.

Akce v rámci EVVO, které jsou součástí výuky ve škole a jejím okolí a připravují je pedagogové a příznivci školy, ale i aktivity v různých centrech a na exkurzích, mají doplňovat tradiční výuku v lavicích. Jsou jistým bonusem a měly by přinášet souhrn probírané látky, jiný náhled na problém, práci v netradičních podmínkách a prostorech.

Díky množství nově nakoupených pomůcek a rozvoji přírodovědných předmětů jsme schopni si výuku zpestřit v rámci vlastních možností, což je jistě pozitivní.

Do plánu EVVO patří i šetrné chování ke svému životnímu prostředí, poznávání školy jako energeticky úsporné budovy, zapojování se do sběrů papíru, hliníku, kůry, starých baterií a dalších. Škola se tak snaží nenásilně působit na komplexní rozvoj žáků v oblasti uvědomování si důležitosti životního prostředí na náš život.

4. Závěr

Konec je vlastně začátek...

Ukončením projektu OPVK určitě nekončí práce týmu pedagogů na inovaci výuky přírodovědných předmětů. Vše tím vlastně začíná. Novými metodami a formami naše svěřence i nadále rozvíjíme, testujeme a hodnotíme. Projekt nás nastartoval nejen k inovaci učení žáků, ale i učení sebe sama, inovaci myšlení učitelského týmu. Nejen projekt je nám inspirací, inspirujeme se navzájem, inspirují nás děti, inspirují nás partneři a krásné okolí naší obce. Těšíme se na nové výzvy, které přináší život sám a přirozený vývoj naší školy. Nechceme si dosažených zkušeností nechávat pro sebe a míříme za hranice budovy školy. Snažíme se o rozvoj spolupráce s partnerskými školami a organizacemi. Snažíme se o zanechání hmatatelné stopy v obci, na kterou jsme hrdí a která si to dozajista zaslouží.

Workshop pedagogů — hodnotící modely

Terénní výuka

Přeje Vám, čtenářům této brožury, aby pro Vás byly naše získané zkušenosti vzpruhou a motivací přistupovat k výuce jako k dobrodružství a zodpovědné práci.

Exkurze žáků - sběrna odpadů

Kontakt:

Mateřská škola a Základní škola Ostopovice,
okres Brno–venkov, příspěvková organizace

Školní 18

664 49, Ostopovice

IČO: 71000453

Web školy: www.zsostopovice.cz

Web projektu: <http://opvkostopovice.8u.cz/opvk>

Web zřizovatele: www.ostopovice.cz

Text a foto:

Mgr. Petr Juráček, Mgr. Petra Turečková,

